СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 125. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 29-го травня 1936. — VOL. XLIV. No. 125. Jersey City, N. J., Friday, May 29, 1936. THREE CENTS

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ

НЮ ЙОРК. — Комітет Міжнародньої Вистави, яка має відбутися в 1939 в Ню Йорку, видає обіжник, в якому інформує зацікавлених, що плянована вистава буде мати зовсім відмінний характер від подібних вистав, що їх улаштовували попередньо. У минулих виставах натиск клали на техніку, машини, транспорт, аґрикультуру, науку. Про самого чоловіка і його безпосередні потреби забували. Плянована вистава буде мати свого роду моральний підклад. У ній першу увагу будуть присвячувати щоденному життю чоловіка й вслід за тим виставлятимуть внутрішні мешкальні уладження, харч, напитки, одіж, а далі виховання, працю, мистецтво, суспільний устрій і релігію.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО ПОЛОЖЕННЯ В ЕВРОПІ.

АТЛАНТИК СИТІ (Ню, Джерзі). — Відомий анґлійський журналіст Вікем Стід передав підчас Національної Конференції Суспільних Діячів через радіо промову, в якій сказав, що нинішнє положення в Европі і в цілому світі, почавши від вибуху війни в 1914, ще ніколи не було таке грізне. Помилкою, яку поповнюють нині політики, а яка опісля мститься на загальному міжнародньому спокою, є те, що вони часто вважають силою вже сам закон. Тимчасом закон іще не є силою самою в собі. Він потребує якоїсь іншої сили, щоби перевести його в життя. Такою силою може бути загальна опінія. Стід вірить, що воєнну катастрофу можна би було ще відвернути, якби всі держави „зілляли все своє майно і всі свої засоби, свої необмежені суверенности і свої невтральности” в одно.

ПРИЇЗД ПОЛЬСЬКОГО КОРАБЛЯ,

НЮ ЙОРК. — В той час, як чужі кореспонденти доносять з Польщі про тяжку нужду, про те, що пересічно кождий громадянин Польщі на всі свої видатки денно витрачує лише два центи, до американських портів приїхав другий польський корабель, Батори, що має задемонструвати економічну силу польської держави. Корабель, що його виконали італійські фабрики, виглядає гарно. Він має 16,000 тон містоти. Серед пасажирів, що приїхали на ньому, знаходився новий польський амбасадор до Злучених Держав, Потоцький. Польська еміграція справила кораблеві і гостям гучну овацію.

ПІДПОЛЬНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — У звязку з викриттям підпольної орґанізації „Чорний Леґіон” американські ґазети подають, що подібних йому було більше. Почавши від горожанської війни таких тайних орґанізацій, або чинів, було біля сто. Найсильнішим з них був Ку Клакс Клен, що в своїм часі начисляв поверх 600,000 членів. Навіть кажуть, що в деяких випадках цей Клен виконав добру роботу, привертаючи в суспільному житті дисципліну, яка з ріжних причин у деяких місцевостях була заникла. В 1869 році цю орґанізацію розвязали, але в маленьких гуртках вона проіснувала нелеґально до нині. Крім неї були ще „Лицарі Білої Камелії”, „Біле Братство”, „Рада Безпеки”, „Бліді Лиця” „Невидимий Круг” і т. п.

ХЕМІЯ НА ПОМІЧ ФАРМЕРАМ.

КАНЗАС СИТІ. — Д-р Вер на засіданні Хемічного Товариства сказав, що хеміки знайшли спосіб, як використовувати сою у виробі фарб. Фарби з сої, хоч сохнуть поволіше від інших, зате мають гарний полиск, охороняють матеріял від зіпсуття і самі не міняють краски. Колиб уживано фарб з сої у промислі, то це помогло би значно фармерам, яких інші продукти в нинішніх часах є мало поплатні.

КОЛЬОНІСТИ НА АЛЯСЦІ ЗАДОВОЛЕНІ.

ВАШИНҐТОН.—Як доносять з Аляски, ті фармерські родини, що з підмогою уряду поселилися пару літ тому, як перші піоніри, на Алясці, перебули щасливо зиму і на весну взялися охоче за працю, з вірою, що на Алясці можна добре жити і управляти землю. З 200 родин вернулись лише 20, а решта рішила там оставатись на стало.

ВАРТ ПОСЛУХАТИ І ЙОГО.

ЕМЕТСБУРҐ (Айова). — Готелевий портієр, Джані Дромі, що служив в одному великому готелі 22 роки, і що хотів би мати ту саму працю до смерти, в розмові з одним репортером сказав, що „ті люди, що є попросту нічим, найбільше дошкулюють готелевій службі й усе чогось хочуть, не знаючи самі, чого. Великі люди, знатні люди, є скромні, чемні, невибагливі і за кожну услугу виявляють вдячність”.

РУМУНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ ТРАТЯТЬ АВТОНОМІЮ.

З приводу частих заворушень у румунських університетах у найближчих днях відбудеться нарада румунського уряду з румунськими ректорами. На порядку наради — справа скасування автономії румунських університетів. Проти цього виступають дуже рішучо румунські студенти. Як скасують автономію, в румунських університетах готово дійти до ще більших і частіших заворушень.

МІСТО БЕЗ ЖІНОК.

Одиноке місто, де живуть самі мужчини і де нема ні одної жінки, є в Китаю і називається Маймачин. У тому місті не вільно перебувати ні одній жінці. Китайці з Маймачину займаються торґівлею.

12-ЛІТНЯ МАТИ.

У французькій місцевості Рошерор 12-літня Валентина Деляж повила цими днями синка. Дитина зовсім здорова, а мати теж почувається добре. Це наймолодша мати у Франції. Вона є дочкою прачки. Батьком її сина є молодий еспанський робітник Льопез Діоґратіяс. По народинах дитини вислано просьбу до президента републики, щоб він дозволив Валентині Деляж вийти замуж за Діоґратіяса.

ЗАСТРІЛИВСЯ, БО БАТЬКІВЩИНА ГИНЕ.

В Парижі застрілився етіопський студент Ене Вару. Він лишив листа, в якому пише, що відбирає собі життя тільки тому, що його батьківщина гине. Волів чомусь згинути від револьверової кулі в чотирьох стінах замісць з честю на фронті в обороні загроженої батьківщини.

НЕСАМОВИТА СМЕРТЬ.

Несамовитою смертю згинув один чернець у монастирі св. Петра і Павла в румунській місцевості Вальков. Він обляв себе нафтою і вліз до пекарської печі, в якій наперед розпалив сильний вогонь. За годину знайшли тільки малі недогарки з його тіла.

ТРАҐІЧНИЙ МЕТ СПИСОЮ.

Підчас легкоатлетичних змагань на спортовому майдані в Ґрудзьондзу один вояк кинув так незручно списою, що поцілив свого товариша, 22-літнього вояка Фр. Білінського, в шию, пробиваючи її наскрізь. Білінський згинув на місці. Тіло вбитого перевезли до військового шпиталю.

ВЕЛИКИЙ КРАДІЖ У ЦУКРОВАРНІ.

Окружний суд у Ґродзіску розглядає справу таємного крадіжу 90 тисяч зл. в опаленицькій цукроварні. Підозріння впало на урядницю Соню Яворську, жінку місцевого лісника. Одначе слідство не дало ніяких доказів і її мусіли звільнити. Аж згодом при чищенні добули якусь пачку, яку негайно забрав Яворський. Справа стала підозрілою. Доходження викрили, що в пачці було 50 тисяч зл., тому арештували Яворського та його жінку і відставили до слідчої вязниці.

ПЕРШИЙ ПАМЯТНИК СПОРТМЕНЦІ.

В Кан, на французькій Рів'єрі, поставлено недавно памятник французькій спортменці Вірґінії Еріо, що в великій мірі причинилася до розвитку веслярського спорту. Вона брала участь у численних міжнародніх і краєвих веслярських реґатах та здобула чимало рекордів, а крім того пропаґувала цей спорт серед усіх верстов французького громадянства.

ВІДГОМІН ВІЙНИ.

В селі Голешові, пов. Жидачів, пастухи знайшли в землі 200 крісових набоїв, а біля них висохлі людські кости зі шматками плаща. В кишені цього плаща знаходилися дві російські золоті монети по 5 рублів з 1899 р. Є це останки якогось російського вояка з часів світової війни. Справою занялося жидачівське староство.

ВЯЗЕНЬ КОВТНУВ ЛОЖКУ.

В поліційному арешті при вул. Сапіги у Львові вязень Вацлав Коне в самогубному намірі ковтнув ложку. Нещасливця відвезли в грізному стані до шпиталю.

ВЕСІЛЛЯ І „ПАЛЬОНКА”.

Перед окружним львівським судом на виїздній сесії в Любачеві відбулася розправа, що відбилася широким відгомоном у повіті, розкриваючи невідрадний моральний стан селянської молоді в любачівському повіті. На основі акту обвинувачення Дмитро Любицький, Петро Палис, Петро Равський, Іван і Гринько Ґвіздь і Микола Гришко, молоді парубки з Башні Долішньої, побили на смерть свого товариша, Миколу Вавриковича. Обвинувачені на розправі пояснювали, що тоді в селі були аж три весілля, причому вони випили багато „пальонки” (огидний денатурат) і не призналися до вини. За лікарським ореченням, покійний Ваврикович вмер наслідком безчисленних заломань голови. Виходило, що обвинувачені били його вже навіть тоді, як він скінчив життя. Оголошено присуд, яким засуджено Любицького, Палиса і Гришка по два роки, Гринька й Івана Ґвіздів по одному, а Равського на 6 місяців.

ЩЕ ЖЕРТВИ ВІЙНИ.

В Уйковичах, пов. Перемишль, 21-літній Стан. Саноцький викопав на дорозі гранату, яку пробував отворити. Настав вибух, що розніс нещасного на шматки. Стрільно походило з облоги Перемишля в 1914—1915 році. Уйковичі знаходяться під 9-тим фортом перемиської твердині. — У Тричині браславського повіту 15-літній Ів. Македонський знайшов на городі артилерійське стрільно. Коли хотів його розложити при помочі сокири, стрільно вибухло й відорвало йому голову. — В селі Литвинках на Виленщині Маріян Овсюк розбивав також артилерійське стрільно, яке вбило його та Яна Кліщевського і ранило Павла Пурлянду.

ТРИЧІ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

Найвищий суд у Познані розглядав справу Яна Лянґа з Познаня, якого вже двічі засудили на смерть за вбивство жінки. Найвищий суд зніс касацію й засудив Лянґа втретє на смерть тому, що він допустився злочину з думкою про матеріяльний зиск.

ПЕРЕТВІРНЯ ОВОЧІВ У ЗАЛІЩИЧЧИНІ.

Подільсько-покутський союз власників садів відбув зібрання, щоб намітити програму праці на цей рік. Рішено орухомити фабрику, що буде перетворювати овочі для промислово-торговельних цілей.

ТАЄМНИЧЕ ДУШОГУБСТВО.

Вноблизу Варшави, під Пултуском, їхали два купці, Ян Ґадомський і Берко Шендерович, на торг. Подорозі Ґадомський застрілив свого товариша й ограбив, а поліцію повідомив, що це бандити на них напали й Шендеровича вбили, а він виратувався.

УБИВ ЖІНКУ.

Хорунжий КОП Бореслав Стемпянь у Чорткові вистрілом з бравнінґа вбив свою 36-літню жінку Ґеновефу Лукію. Убита осиротила троє малолітніх дітей. Місцева станиця жандармерії арештувала душогубця й почала слідство.

БОМБА В ЛІХТАРНІ.

На вул. Заменгофа у Варшаві знайшли підозрілу пачку, завішену на ліхтарні. Поліція дала її оглянути й показалося, що в пачці була бомба з годинниковим механізмом, наставленим на год. 10:30. Хтось видно хотів, щоби бомба вибухла підчас збірки Бунду перед домівкою при вул. Заменгофа.

СТРАШНА СПОВІДЬ.

У селі Сивці, пов. Калуш, помер господар Михайло Масний, який на передсмертній сповіді признався, що тому два роки ограбив реемігранта з Канади, а в 1920 р. убив і ограбив двох жидів. Масний залишив значний маєток.

ВАНДАЛІЗМ.

В селі Сянічку коло Сянока спочиває на цвинтарі Ярослав Мекелита, син колишнього пароха, що в 1918 р. як хорунжий УСС поляг у визвольній боротьбі під Устриками. Тіло небіжчика спроваджено і поховано в Сянічку, а свідомі селяни з добровільних жертв поставили на гробі памятник, на якому умістили мармурову таблицю з відповідним написом і фотографією. Могилу удержують в порядку й у відповідних хвилинах складають на могилі квіти та вінки. Так зроблено і цього року в часі Великодніх Свят. Та жовто-сині ленти при вінку так подражнили нерви „русских” і „лівих”, що в ночі на сам Великдень здерли вінок, а в додатку порозбивали на кусники фотографію. Намагалися навіть нищити сам памятник, який у формі скали споєний сильно цементом, але не могли вже докінчити того ганебного діла.

ЗАЧИНАЄТЬСЯ ЗЛАГОДЖУВАННЯ ТЕРТЬ МІЖ АНҐЛІЄЮ Й ІТАЛІЄЮ

РИМ. — Заграничні кореспонденти пишуть згідно про те, що пороблено з ріжних сторін поважні кроки, щоб таки цілковито зліквідувати конфлікт, який існує між Великою Британією й Італією через Етіопію.

Один з кореспондентів, що мав інтервю з Мусолінієм, розписується широко про миролюбність Мусолінія та його змагання не довести до війни між Анґлією й Італією. Він підкреслює, що є два Мусоліниї. Один, що виступає публично й говорить до маси. Це можливо фантаст, поет, ентузіяст. А другий — це розважний політик. В характері того другого виступає Мусоліні в кімнаті, коли говорить про міжнародне положення і свої пляни. Тоді він цілком не гордиться побідою в Етіопії. Тоді він знає, які треба буде ще побороти там трудноші. Тоді він явно зазначує, що не можна за ніяку ціну допустити до воєнного конфлікту між Анґлією й Італією. Тоді він твердить, що між тими обидвома державами мусить прийти до приязни.

ВИКЛАДИ ПРО СССР.

БЕРЛІН. — Дня 11 травня виголосив д-р Микола Масюкевич у журналістичному семинарі в Німецькій Високій Політичній Школі в Берліні відчит про „Советську пресу як знаряддя большевицької диктатури”. Після критичного огляду праць про советську пресу, що вийшли в СССР і за кордоном, референт ґрунтовно розглянув ідеольоґічно-політичні підстави й істоту большевицької диктатури, зясував історичний розвиток, сучасні форми, стан, характер і рівень большевицької преси та проаналізував на основі численних большевицьких матеріялів істоту політичної ролі преси в СССР. У своїх виводах обґрунував д-р Масюкевич дефініцію совєтської преси як „удержавленої масової преси на урядово-партійній основі”.

Д-р Масюкевич виголосив іще в іншому семинарі в тій самій школі реферат на тему „Червоний імперіялізм як світорозкладова большевицька ідеольоґія та як знаряддя московської державницької політики супроти України”.

НОВІ ПРАЦІ ПРОФЕСОРА МАСЮТИНА.

БЕРЛІН. — Накладом Вольдемара Кляйна в Берліні появилася недавно прекрасна книжка про Фридеціянські замки в Потсдамі з 10 акварелями, передмовою А. Тона й 8 деревoритами нашого незрівняного мистця В. Масютина, що зладив теж обгортку до книжки. До цього слід додати, що проф. Масютин рисував теж проспект і програму для „Німецького Оперного Театру” в Шарльотенбурґу, що звернули тут на себе увагу високоартистичним виконанням.

ЛИНДБЕРГИ В ГОСТЯХ У КОРОЛЯ ЕДВАРДА.

ЛОНДОН. — Полковник Чарлз Линдберґ був разом з жінкою на обіді в короля Едварда. Разом з тим преса подає, що Линдберґ останеться на довгі часи в Анґлії. Між стрічками можна вичитати, що він взагалі не повернеться вже до Америки.

НЕ БУДУТЬ СПЛАЧУВАТИ ДОВҐІВ.

ЛОНДОН. — Усякі вісти, що нібито европейські держави, головно Франція, готуються сплачувати Америці воєнні довґи, являються „ґумбуґом”. Анґлія поступає настільки чесно, що таки виразно заявляє, що не буде їх платити. Анґлійська преса зазначує, що й Франція не буде платити, хоч пускає блахмана, що буцім журиться тими довгами.

МЕДИЦИНА ГОРОЮ.

РИМ. — Етіопська кампанія виказала, що медицина поступила вже так далеко, що можна побороти хвороби навіть у таких краях як Етіопія, в якій аж кишить від тифу, малярії, дизентерії й т. п. Їх поборено й італійська армія з цього боку не потерпіла. Наука допомогла навіть охоронити жовнірів від соняшних ударів. Бо й на це знайдено охорону.

ДЕБАТУЮТЬ НАД ПОДРУЖЖЯМ І РОЗВОДАМИ.

МОСКВА (Росія). — Уряд дозволив масам вести публичні дискусії на тему реформи родинного життя. Американський кореспондент подає, що ті, з якими він говорив, не задоволені з урядових проєктів, що обтяжують тепер розвід і переміняють жінки на „машини до видавання дітей”. Жінки домагаються контролі уродин, особливо ті, що бідні й уже обтяжені дітьми.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

A cepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ТІЛЬКИ В ОБОРОНІ ЖИДІВ?

Коли жиди в Америці намагаються на всі лади притягнути американський уряд до якоїсь акції, зверненої до оборони жидівських національних інтересів, то це треба вважати виявом жидівської сили і політичної зручности. Так ми дивимося теж і на виступ секретаря внутрішніх справ Ікеса на обіді, влаштованім жидами в Ню Йорку для пропаґанди фінансової допомоги жидівській кольонізації Палестини. І стверджуємо, що на тім обіді виголосив Ікес довжезну промову, в якій розповів історію переслідувань жидівського народу та підкреслив величезні заслуги цього народу для людства. Але тому, що Ікес виступав там в урядовій функції, в заступстві президента держави, та що він передавав навіть думки президента про гнетення „національних меншин" пануючими народами, приходиться і нам звернути на ту промову особлившу увагу.

Секретар Ікес повторив, що президент Рузвелт говорив у конґресі про автократичні й аґресивні держави, як теж про те, що американський уряд уживав „морального впливу", щоб здавити гнет, автократію, нетерпимість. А, як знаємо, жидівські орґанізації нераз уже висилали свої делеґації до Вашинґтону, домагаючись від Америки протесту проти переслідування жидів у Німеччині. Отже чи не у відповідь на те пригадав тепер жидам секретар Ікес, що американський уряд дійсно старався вживати і в їхній обороні „морального впливу", стараючись тим чином облекшити долю переслідуваних по світі жидів.

Думаємо, що отсей офіційний виступ секретаря внутрішніх справ, що говорив в імені президента держави, і ставав в обороні жидів, повинен і нам, українцям, вказати на те, що годі нам далі вдоволятися тими офіційними потвердженнями одержання наших протестів, якими ми досі вдоволялись. При найближчій нагоді, і користаючи ще з надходячих виборів, треба і нам старатись одержати від офіційного Вашинґтону якесь публичне слово і в українській справі. Треба нам пригадати Вашинґтонові, що коли він може заняти рішучий голос у жидівській справі і стати в обороні жидів, то хай він хоч у подібний спосіб вміє сказати слово і в обороні 40 міліонів українців, поневолених і переслідуваних на своїй рідній землі.

Якщо в тих справах рішають американські принципи, то вони мусять бути однакові для всіх народів, що живуть в Америці. Коли тут не заважують „капітал" і „голоси", а дійсно принципи, то нема найменшої причини, чому Вашинґтон не міг би часами сказати дещо і про історію та мартирольоґію українського народу.

О. Сновида.

АДІС АБАБА, ЛІҐА НАЦІЙ І МИ

Етіопська війна ніби скінчена. Дуче заповів анексію земель неґуса, а військa маршала Бадолія заняли столицю чорної імперії.

Ті самі часописи, які недавно доводили, що Італії ніколи не вдасться її підприємство (бож тут Анґлія ! Бож Ліґа Націй! Бож право і справедливість!), тепер нагло доводять що інше: що ясно як божий день, що не могла утриматися в модерних умовинах така собі Етіопія, такий музеальний забуток з часів Соломона, і т. п.

Але нас тут цікавить не нагле навернення скептиків. А щось інше.

Скільки разів повчали нас, що наш вік — це особливий вік, зовсім інакший як, наприклад, „темні часи середньовіччя", що ми живемо в часах гуманности, що голе насильство поволі уступає перед поступом — скасування невільництва, наука, міжнародня солідарність, Ліґа Націй і т. д. І нагло ось такий факт, як — підбій Етіопії. І то підбій серед яких умовин? По стороні Етіопії була правда, було право, була справедливість. Бо можна говорити, що хто хоче про вищу цивілізацію Італії, але не Етіопія, а лиш Італія була напасницею. По стороні Етіопії були симпатії переважаючої більшсти народів. По стороні Етіопії була Ліґа Націй, яка навіть санкції хотіла впровадити проти Італії. По стороні Етіопії було світове жидівство. По стороні Етіопії були всі соціялістичні партії світа, 2-гий і 3-тій Інтернаціонал, та ще й 4-тий, який ліпить Троцький. Нарешті, по стороні Етіопії стала ще й потужна Велика Британія, яка недвозначно грозила напасникові. Всі ті сили, що були по сторні Етіопії, були тимсамим проти Італії.

І, не зважаючи на те все, Етіопія програє; і ні одна з тих сил, що присягалися бути з нею до кінця, і пальцем не кивнула, щоб унятися за нею. Ось це той кардинальної ваги факт, на який тут хочу звернути увагу.

Річ у тім, що прекрасні побажання і моральне обурення, що їх розсилали соціялісти і моралісти, не були підкріплені ніякою силою. Річ у тім, що грозьби Ліґи Націй не були підкріплені ніякою силою. Річ у тім, що й грозьби Великої Британії не були підкріплені ніякою силою. Анґлія недвозначно заявляла, що війни не хоче, до війни не підготована й що воювати не буде.

А Італія хотіла війни і була до неї готова. І свої домагання підкріпила силою. Тому й перемогла.

Хай цей, такий простий, такий елементарний у своїм глибокім значінні факт, напровадить і нас на спасенні думки. У нас багато віриться в ріжні чужі сили: міжнародне братерство, солідарність демократій, громадську опінію цивілізованого світу, моральне оправдання своєї справи і т. д. Показується, що всі ті сили це ніщо супроти грізної мови голих, доконаних фактів.

Хто має відвагу зробити так, щоб заіснували оті доконані факти (таку відвагу мають Італія, Німеччина і Японія); хто спускається лише на власну сміливість і на власну добре і заздалегідь змонтовану силу, той перемагає. Хто хоч би мав за собою традиції тисячлітньої державности (як Гайле Селясі), але більше вірить у далеких приятелів, у Ліґи і т. п., занедбуючи розбудову своєї сили, той програє.

Усе те — це прості істини, які пропаґував уже давно Макіявелі.

Пригадаймо собі ці правди. Пригадаймо, що, шукаючи моральної підмоги для своєї справи в громадській думці, мусимо розбудовувати насамперед свою внутрішню силу: гарт, готовість до боротьби, віру лише в себе, національну дисципліну, яка не терпить перекінчиків у нутрі себе, яка не терпить зради або зміни своїх великих гасел, яка творить міцні орґанізації в нації А передовсім віру, що наша справа вирішиться не вишахруванням, не вимоленням, не переговорами, лише відвагою і перевагою сили.

Коли матимемо цю свідомість, решта „приложиться". Не винні ми, що світ це панування дужих. Тому мусимо бути дужими.

ВАЛУЄВСЬКИЙ ПРИСУД У ПРАЗІ

(Від кореспондента львівського часопису „Новий Час").

„Не було, нема й бути не може ніякої української мови!" Так заявив був у 1863. році Валуев, міністер внутрішніх справ царської Росії за часів чорної реакції. Це було перед 73-ма роками. Тепер зітлів уже труп Валуева, розсипалася царська Росія, а українська мова й нація пережила тодішних своїх катів і нестримно прямує дальше до своєї повної перемоги.

Нема Валуєва, але його драконський циркуляр ожив там, де найменше цього можна булоб сподіватися. Циркуляр царського реакційного сатрапа ожив у демократичній чехословацькій републиці, що повстала на засаді права самоозначення народів.

В Чехословаччині, в державі, що її звуть країною зразкової демократії, републиканські уряди у своїй практиці повторяють за царським міністром у відношенні до назви „український": не було, нема й бути не може!

Насамперед довідалась ужгородська „Просвіта" від чехословацького міністра внутрішніх справ і від чехословацького Найвищого Адміністраційного Суду, що **назва „український" є протиправна для означення мови українського населення Закарпаття.** Тому „Просвіті" заборонили в її статутах вживати назви „український".

З такою самою забороною зустрінулося „Товариство Українського Учительства" в Ужгороді. Йому через назву „український" чехословацьке міністерство внутрішніх справ відкинуло статути. Бо означення мови й народности закарпатського населення як української, мовляв, є неправильне й суперечить правним чехословацьким приписам.

Ця справа також опинилася перед Найвищим Адміністраційним Судом у Празі, куди „Товариство Українського Учительства" звернулося з зажаленням.

Дня 15. лютого відбулася розправа. На розправі виголосив адвокат д-р В. Комаринський промову. В ній він з правного боку непоборними арґументами так ґрунтовно умотивував законність (леґальність) назви „український" на Закарпатті й взагалі в ЧСР, що мабуть був би переконав навіть самого Валуєва, колиб він жив у **сьогоднішніх** часах. Що направду вельми річева промова д-ра В. Комаринського зробила враження на членів сенату Н. А. Суду й примусила їх докладніше застановитися над суттю справи, вказує хочби й це, що сенат цілу годину вів довірочну нараду. А потім предсідник заявив, що проголошення присуду відкладається аж до 30. квітня ц. р., хоч ця справа й так уже понад три роки лежала в Н. А. Суді.

Правні арґументи д-ра В. Комаринського промовляли не лише до душі кожної людини з демократичними поглядами, але й до тверезого розуму чеського політика й широким державнотворчим горизонтом і до кожного неупередженого правника, що стисло придержується параґрафів та є обективний у своїх присудах. Одначе ці правно вповні переконливі арґументи не осягнули сподіваного успіху в сенаті празького Найвищого Адміністраційного Суду, що дня 30. квітня ц. р. своїм неґативним присудом відкинув зажалення „Товариства Українського Учительства" як безпідставне. Тимсамим чехословацький Н. А. Суд деклярativно потвердив рішення празького міністерства внутрішніх справ, що назва „український" у відношенні до закарпатських українців є протиправна в Чехословаччині.

Чим Н. А. Суд умотивував свій валуєвський присуд, поки що невідомо, бо він свої мотиви подасть щойно згодом на письмі. Та які вони там не булиб, в історії молодої демократичної републики залишиться цей присуд **чорною плямою** на тлі ще так недавніх чехословацьких визвольних змагань.

Нарід, що сам мусів боротися колись за своє імя і відпекуватись накиненої йому згірдливої назви „беми" (BOEHME замісць TSCHECHE), нарід, що щойно перед 18 роками сам визволився зпід чужого панування й осягнув свою державну самостійність, цей нарід у власній державі забуває сьогодні на гіркий історичний досвід недавньої минувшини й забороняє своїй расово спорідненій, словянській нації її назву.

У Чехословаччині всі народи — чехи, словаки, німці, мадяри, поляки, жиди, румуни й цигани — можуть користуватися всюди своїм правдивим імям. Одинокі закарпатські українці не сміють прилюдно перед урядами виступати з своєю національною назвою, а свою рідну мову не сміють звати українською.

Опираючись на валуївських розпордках чехословацького міністерства внутрішніх справ і на такомуж рішенню чехословацького Найвищого Адміністраційного Суду в справі назви „український", директор ужгородської ґімназії, ренеґат Сулинчак, уже поспішився зі своєю ганебною рабською услужністю й наказав повичеркувати назву: український і Україна в усіх шкільних підручниках, навіть у книжках ґімназійної бібліотеки, замінюючи її назвою: малорусскій і Малоросcія.

Це тільки один приклад практичного примінювання заборони назви „український". Але ним іще не вичерпується чехословацька Валуївщина в 40-вих роках двацятого століття. Її метою є відмежувати духово закарпатських українців від цілости української нації, щільно ізолювати їх від загально-українського життя й у висліді зробити з них аморфних карпаторосів — модерну породу яничарів.

В рішенні чехословацького міністерства внутрішніх справ тенденційно говориться, що в назві „український" слід добачувати також протидержавні (?!) цілі зогляду на відомі змагання до витворення української соборности.

Які властиво протидержавні цілі можна добачувати в самій назві „український"? Деж існує та Українська Держава, що до неї можна булоб прилучити Закарпаття, щоб витворити українську соборність? Чому назви „німецький", „мадярський", або „польський" не заборонені в Чехословаччині, хоч серед цих меншин — німців мадярів і поляків у ЧСР — скоріше можна булоб добачувати змагання до витворення їхніх соборностей, бо вони бодай межують з існуючою німецькою, мадярською й польською державою? А закарпатські українці взагалі не мають фактичної змоги якнебудь виявляти своєї „протидержавности" у відношені до Чехословаччини, бо нема української держави й вони не сусідують з нею.

Інша річ національно-культурна єдність. Але теж її нікому не забороняється в ЧСР, ні німцям, ні мадярам, ні полякам, тільки закарпатським українцям. Чому якраз українцям? Бо інші меншини в Чехословаччині настільки сильні своєю національною свідомістю і зорґанізованістю, що їх годі такими репресіями переміниті на якусь там судетську, подунайську або шлеську безіменну масу на взір карпаторосів.

Закарпатські українці можуть себе довільно називати русинами, малоросами, рускими, підкарпаторускими, карпаторосами й тим подібними тутошняками. Ці назви лише збільшують хаос, баламутять нарід і розєднують його на „язикові" й „культурні", взаїмно розсварені табори, ґрупи й напрями. Зате не вільно закарпатським українцям звати себе українцями, бо ця назва одинока обєднує їх, освідомляє й робить з них силу. А це не до вподоби для тих „власть імущих", що призвичаїлись бачити в закарпатському українському населенню темну, роздріблену й податливу масу без почуття свідомости своєї національної приналежности.

В цьому й причина заборони назви „український". Ось тому також чехословацький Н. А. Суд відкинув зажалення цієї заборони. Але чи з цього матиме якусь реальну користь чехословацька держава, коли в демократичних умовинах намагаються її адміністраційні чинники переслідувати на Закарпатті український національний рух крайньо реакційними розпорядками, рішеннями й присудами? Вратував Валуєв царську Росію своїм деспотичним циркуляром?

Найвищий Адміністраційний Суд у Празі й ті чехословацькі міродатні круги, що причинились до його присуду, абсолютно не прислужилися для добра й слави Чехословаччини. Вони своїм актом страшної політичної короткозорости й тенденційности перекреслили тільки на папері назву „український", що на Закарпатті є живою дійсністю. Бо закарпатські українці, без огляду на паперові рішення й присуди, були, є і завжди будуть українцями! А як серед них пошириться українська національна свідомість і єдністю зцементує їх в зорґанізовану цілість, то і їхня назва силою життя (а не урядового присуду!) буде зовсім правна в Чехословаччині.

С. Т. — н.

Каррі Брахфоґель.

ЧОМУ ВИ В ПОГАНОМУ НАСТРОЮ?

Робінсон на своєму острові не був зовсім у поганому настрою, хоч мав він до цього більше причин, ніж багато інших людей. Мізантропи можуть очевидячки сказати, що гарний гумор приходить на самоті сам від себе, бо нема там несимпатичних людей і осоружних відносин, отже заслуга Робінсона не така то вже велика. Мізантропи кажуть правду, але не так, як слід. До поганого гумору треба конче двох осіб, бо це свого роду мале радіо — воно потребує не тільки висильної стації, але й приймача. Коли нема кому передати свого поганого настрою, тоді він тратить усю свою привабу.

Але наша земля це не самотний острів з одним мешканцем. На ній живе безліч людей і ці люди продукують страшенне багато поганих настроїв і відбирають ними своїм ближнім дорогоцінні скарби: час, рівновагу духа, доброту, серце. Чую вже людей з поганим гумором, як відповідають мені: „Отже, добродію, ми повинні бути веселі? Чи хтось взагалі має поганий настрій для власної приємности?! Чи не булоб нам усім приємніше всміхатись постійно і любити всіх довкола? Та чи не люди, предмети, справи й обставини псують нам гумор? Чи треба вам їх ще точніше описувати, як вони виглядають? Кожний знає їх із власного досвіду аж занадто добре і попросту смішно не бачити тих тисячних причин, які виправдують наш стан".

А всеж, хоч знаю тисячі тих причин, відмовляю їм права, щоб вони були підставою поганого настрою. Твердж, що поганий настрій повстає під впливом дрібниць і дурниць. Великі справи та події спричиняють гнів, пригноблення, біль, обурення, розпуку — попросту перевертають нашу душу, і коли рівняти їх з поганим настроєм, то вони такі, як вода із сикавки на обливаний понеділок поруч водопаду Ніяґари.

Чомуж люди так часто попадають у поганий настрій? Причин є більше, як ягід у лісі. Один злий, що дівчина не прийшла на умовлену зустріч, другий, що листонош не приніс листа, третій, що не міг вибратись на прогульку, четвертий, що не вдалось йому заробити, як собі це вирахував, пятий... Чи треба наводити цілий ряд таких причин? Кожний з нас знає щодня, чому інші мають поганий гумор, які це смішні причини, хоч ми... Щодо нас, то це зовсім інша справа...

Крім випадкових причин бувають ще хронічні, не тільки в тих, що нездужають на шлунок, печінку, жовчеве каміння.

Є такі, що вже встаючи з ліжка хотілиб затемнити сонце і кілька перших годин зранку ходять надуті. Щойно коли день утратив свою чудову свіжість і починається його метушня, починають такі скрипячі колеса розїжджатись по вулицях. Такі люди не знають природнього почування, коли досить думки: „Що принесе мені цей день нового?", щоб тішитись ним. Не знають вони теж вдячности за щоденне нове тепло сонця. Вони стають уже до сніданку злі й коли хто звернеться до них із запитом, дістає таку відповідь, що може втратити апетит...

Ті всі невдоволені самим виглядом раннього сонця, придумали на своє виправдання назву „поганих нервів". Я назвав би це поганою дисципліною.

Якжеж оборонитись перед поганим настроєм інших людей і власним?

На чужий поганий настрій є дуже простий спосіб, якого, на жаль, замало вживають: треба його нехтувати мовчанкою. Не треба погано настроєних людей переконувати, що вони не мають рації, не треба зменшувати в їх очах причин цього настрою, бо всі ті гарні арґументи мають тільки протилежний наслідок. Краще вже сказати такому надутому: „О, бачу, що ти сьогодні не в гуморі! Поговоримо, коли ти будеш в кращому. До побачення!"

Це знаменитий лік. Люди рідко признаються, що вони в поганім настрою. Та хоче такий із зіпсованим гумором мовчати — тим краще. На другий раз зустріне він вас радісно, немов би каявся за попередній настрій і соромився його. Можна теж наслідувати такий поганий настрій, коли ми опинились у товаристві невдоволеного — бурмотіти, обурюватись.

Мати завсіди добрий гумор самому, це вже складніша справа. Для цього треба мати не тільки дисципліну, звану самопошануванням, але треба теж уміти відважувати речі відповідно до їх дійсної ваги. Більшість річей важимо на децимальній вазі і не звертаємо уваги на точний тягар. Самопанування потребує золотої ваги із ґрамами та міліграмами. На такій вазі можна легко пізнати, скільки важить бациль поганого настрою. Від того, чи його знайдемо і знищимо, залежить довжина нашого життя.

Люди думають віками над тим, як продовжити своє життя. Альхеміки шукали цілющого еліксіру, Фридрих Великий пробував відвикнути від сну, щоб додати щодня до свого життя ще 6 до 8 годин більше. Не спати — важка річ, але позбутись поганого настрою — лекша. От якби ми поставили собі питання „Як ти прожив би день, якби знав, що завтра маєш умерти?", то напевне жалілиб, що зіпсували собі останній день якимись дурницями. Та хочби життя наше мало скінчитися щойно за 25 літ чи ще пізніше, то чи не булиб ми щасливі та вдячні життю, якби зуміли всі години, витрачені на поганий настрій, переміняти на всміхнені і таким робом продовжити своє існування?

Треба вміти панувати над своїм найближчим „я", треба мати в руках золоту вагу для справ цього світа, головно для буденних, треба вміти у відповідну хвилину подумати про кінець усіх земних справ. З того всього виростає почування сили, яка може перемогти всі труднощі. Бо за кожним разом, коли чортик поганого настрою вказує на терезки золотої ваги, треба вміти ними потрясти, щоб побачити, що він розсипається у порох, як ті всі пилинки, з яких складаються причини нашого поганого гумору. —

(„Назустріч").

Коханий внук.

— Ну, Тарасе! Ти такий нечемний і не хочеш зрозуміти, що не можна так докучати твоїй бабці, яка вже одною ногою в гробі.

— То ви, бабцю, дайте й другу ногу до гробу, бо на одній тяжко вам стояти.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАУКА, ЯКОЇ НІХТО НЕ ЗНАЄ.

У Ню Йорку зібралася була в суботу конференція „Союза Вчителів Горожанства". Один з приявних учителів, що є президентом комісії міської служби в Ню Йорку, обернув конференцію в школу, роздавши між приявних учасників конференції квестіонар та домагаючися від них відповідей на поміщені там питання. Питався він: „Скільки, на вашу думку, ваші ученики вчаться про сповнювання публичних обовязків?" Запитаний міг відповісти: багато, мало, майже нічого. Запит відносився до спеціяльних шкіл, у котрих навчають горожан розумітися на біжучій політиці, себто, як бути добрими горожанами.

Майже всі вчителі відповіли: „Мало". Виходить, що про політичні справи, котрі чейже важні для всякого горожанина, знають мало навіть ті, що цього спеціяльно хочуть учитись.

Скількиж тоді знають ті, що про політичні справи не думають?

НЕ ВАЖНА НАУКА?.

„Нам треба переконати наших учеників", говорив предсідник конференції, „що добрий уряд це для горожан — важна справа.

„Нам треба перестати навчати учеників про ріжні способи чистити воду", говорив він далі, „а зате нам треба навчити наших учеників, який вплив мають вулиці, не вичищені як слід, та чому вулиці не є чисті".

Звісно, в багатьох людей знати, як чиститься воду, важніше. Що від нечистої вулиці шириться всяка недуга й мруть люди, це для них неважне. Це, мовляв, не належить до політики.

Чому вулиці не чищені, цим, на думку тих людей, політика не має займатися. Політика обмежується до виборів. Поза виборами політика переходить на гру в карти або шахи.

ХТО НАЙПЕРШИЙ СТУДЕНТ?

Між 4,000 студентів, що покінчать Нюйорський університет цього літа, наймолодший студент має 18 літ, найстарша студентка — 57.

Може комусь здається, що студент, який покінчив університет у 18-тім році життя, заслугує більше на увагу; але чи не заслугує на неї більше 57-літня студентка?

Одначе факти з її життя дуже цікаві. Вона хотіла ціле життя вчитись у вищій школі, але через родинні обовязки мусіла відкладати науку 38 років. Коли діти вже підросли й вона думала, що має нагоду піти в школу, син і чоловік говорили їй: „ Де тобі, старій бабі, ходити до школи з молодими дітьми? З тебе будуть сміятися. Нам самим буде стидно через тебе". І так далі. Вона на це не дивилась, але, хоч у неї були вже внуки, пішла до школи з молодими хлопцями й дівчатами.

Яке було положення цього студента, що у 18-тім році життя покінчив школу? Чи йому ставили які перешкоди, як він хотів іти до школи? Чи не хвалили його всі за те, що він так скоро вибрався в університет? Чи не помагали йому всі школу кінчити?

Отже хто тут герой: 18-літній юнак, чи 57-літня бабуся?

ЩО ЛЕКШЕ?

Що лекше робити: чи те, при чому вам усі приплескують, чи те, за що з вас сміються?

Лиш подумаймо собі, скільки то дорослих людей не підуть учитися тільки тому, щоб якийсь дурень не сказав про них, що вони видно ще не мають розуму, коли ходять до школи розуму набиратися.

Я кажу „дурень", бо розумні люди інакше кажуть. Говорив Іван Франко:

Життя коротке, та безмежна штука
І незглибиме творче ремесло;
Що зразу; бачиться тобі, було
Лиш опінням, забавка, ошука,
Те в необнятий розмір уросло,
Всю душу, мрії всі твої віссало,
Всі сили забира і це говорить: Мало!

Як Франко все кликав людей до науки й казав, що вчитися треба ціле життя й ціле життя вважати себе за ученика, то як назвати людину, що думає, що всі розуми поїла, бо вона вже дійшла до 24-го року життя?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

Зі свяченого на добру ціль.

В неділю, дня 26. квітня, відбулося в Укр. Горож. Клюбі „Свячене". На ту спільну вечерю прибуло багато гостей з околичних місцевостей.

Гостей привитала предсідниця Клюбу, пані Гелета. Тостмайстром був п. Лев Заводський. Першими, що промовляли були наші старі імігранти, що говорили про перші початки нашого народнього життя в місцевості й околиці. Були ними громадяни М. Мадараш і Юстин Криніцький. Обидва висказали свою радість, що сьогодні маємо три добре зорганізовані громади, а то в Трой, Когос і Водервліт, та що маємо свої церкви та свої рідні хати, де можемо сходитись і говорити про свої справи.

Покликано теж до слова гром. Ст. Свєту, предсідника У. Г. Клюбу, котрий повитав гостей українською й англійською мовою. Гром. Заяць з Трой промовляв на тему пробудження тих, що сплять. Дальшим бесідником був о. А. Іванишин з Трой. Казав, що коли віримо в воскресення Христа, то мусимо повірити і в воскресення України. Взивав теж до обєднання наших сил. Говорив теж і п. Дроботій, але про таке, що властиво не відносилося до хвилі, яка зібрала громаду.

Тостмайстер подякував промовцям і гостям та нашим жінкам, що приладили таку гарну вечерю, а потім візвав до зложення жертв на допомогу потерпілим від повени. Збирали громадяни Степан Ковальчук і Василь Футулуйчук. Зложили по $1: о. А. Іванишин, С. Ковальчик, П. Ковальчик і П. Риганич. Жіночий Клюб жертвував $5. Дрібними $11.81. Вислано до Обєднання на повеням $20.70.

Комітет Жіночого Клюбу творять: Марцеля Гелета, голова; Юстина Атаманюк, секретарка; Марія Завойська, касієрка.

П. В. Ф.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Гість від Музею Визвольної Боротьби України.

З Европи приїхав до Ню Йорку член управи Музею Визвольної Боротьби України, гром. Є. Вировий. Лишиться в Америці кілька тижнів і виступатиме, як уповноважений заступник Музею ВБУ, збираючи матеріяли для доповнення збірок Музею (зокрема про Українців в Америці) та жертви на власний Український Дім для Музею Визвольної Боротьби України. Жертводавцям виставить окрему **посвідку вдячности Музею ВБУ** й передасть листівку з портретом Голови Управи Музею, акад. проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького з власноручним його підписом. Має з собою **Памятну Книгу Музею** й особливо дорожить тим, щоб зібрати для Музею ВБУ якнайбільше власноручних записів прихильників і жертводавців Музею, а від жертводавців Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України (жертва $25) та жертводавців-фундаторів Українського Дому в Празі (жертва $10) також їх фотографії й хоч короткі життєписи. Про всі пожертви буде звіт у пресі. Також вийде окреме памятне число „Вістей Музею Визвольної Боротьби України" з повним звітом заступника Музею про його побут в Америці.

Управа Музею ВБУ звертається до всіх українських громадських установ і організацій, як також і до всіх українських громадянських діячів Злучених Держав Америки з проханням ласкаво подавати уповноваженому Музею ВБУ гром. Є. Вировому всебічну підтримку й допомогу в його праці на користь Музею.

Матеріяли для Музею передавати через „Surma Book and Music Co." 103 Ave. A, Bet. 6th and 7th Sts., New York, N. Y., або слати на адресу: E. Wyrowyj, Hotel New Weston, Room 1533, 34 E. 50th St., New York, N. Y.

Просимо теж при тій нагоді не забувати і за грошеві пожертви на будову Дому Музею.

АЛЕНТАВН, ПА.

Відчити й організування нових відділів ОДВУ й Українського Червоного Хреста.

День 19-го квітня б. р. залишиться в памяті алентавнських українців, бо витали у себе визначних гостей. Пополудні того дня прибув до нас голова ОДВУ, професор Герман з Вилксбері, і зложив привіт членам відділу 23 ОДВУ. А вечером прибув д. Евген Ляхович, щоби виголосити заповіджені відчити в нашій громаді і в сусідніх місцевостях.

Бесідника представив о. Дм. Сенета численній публиці, яка заповнила українську галю на вулиці Фронт. Опісля прелеґент у півтора-годинній промові зясував причини революційности українського народу проти займанців. Польска раса хоче фізично знищити українську расу. Український селянин не може набути землі, бо розпарцельовані двірські обшари, в Галичині і на Волині, дають ляхи своїм кольоністам. Український робітник випертий з фабрики польським робітником. Український інтеліґент не дістане посади, хіба що змінить обряд і народність.

Супроти цього революційні почування зроджуються природно в душі кождого українця. Завданням українських націоналістів є організувати і керувати революційним духом покищо в запіллю, а коли прийде завеpуха, виступити чинно проти ворога.

Бесідник натаврував уґодовців, що за свою льояльність не дістали нічого від Польщі, а їх уґодівську політику ляхи використали перед світом на шкоду українського народа. Накінець поставлено було кілька запитів, на котрі промовець відповів вдоволяючо.

По відчиті відбулася церемонія приняття нових членів до ОДВУ, а д. Ляхович перевів присягу 12 новим членам, опісля припняв кождому членські відзнаку.

На бажання публики бесідник дав короткий виклад про Український Червоний Хрест в Америці, чим підготовив зорганізування нового відділу в Алентавн.

Урядники відділу ОДВУ перевели збірку на визвольну боротьбу. По $1 зложили: М. Мельничук, В. Пипюк, З. Гуцайлюк, І. Рудакевич і М. Гнат; по 50 ц.: О. Колодій, О. Попик, Марія Касич, Анна Касич, В. Кішанич, С. Маркович і М. Радьо. Дрібними датками $11.35. Разом зібрано $19.85.

Збори закінчено відспіванням гимну: „Ще не вмерла Україна".

Другий відчит відбувся в понеділок, 20. квітня, в годині 8-мій вечером у тій самій галі, про те, як великі держави ставляться до українського питання і які користи або шкоди вони передбачають із повстанням української держави. Відчит був дуже цікавий і присутні вислухали його з захопленням.

Третій відчит відбувся дня 21. квітня в Нортгемтон, Па., в галі гром. Глущака. Бесідника представив о. Антін Уляницький, парох укр. кат. церкви. Хоч був зливний дощ, — прибула численна публика з обох парохій і вислухала уважно відчиту. Тут були також запити, на котрі прелеґент відповів задовольняючо. Зорганізування відділу ОДВУ полишено місцевим визначнішим громадянам. Присутні зложили дрібними датками на визвольну боротьбу $7.69, які передано касієрові ОДВУ в Алентавн. Гроші зі зібрань в Алентавн і Нортгемтон, по відтягненню видатків, вишлеться на призначену ціль.

Четвертий відчит п. Ляховича відбувся в Бетлегемі, Па., дня 22. квітня, а пятий в Істон, Па., дня 23. квітня. На зібраннях представив бесідника о. Михайло Колтуцький, парох укр. кат. церков в тих громадах. Присутні були заінтересовані відчитами, чого доказом є, що в обидвох громадах засновано відділи ОДВУ. Збірки, переведені на відчитах в Бетлегем і Істон, віддано новозорганізованим відділам ОДВУ.

Заходами відділу 23 ОДВУ влаштовано дня 10. травня в Алентавн, Па., День Української Матери з добірною програмою.

Вступне слово виголосив місцевий парох о. Дмитро Сенета. Дитячий хор під диригентурою п. Івана Зазворського відспівав дві пісеньки на честь української матери. Дальше були три декламації, виголошені шкільними дітьми. Реферат про українську матір переповіла пані Анна Гладун з Ню Йорку. Кульмінаційною точкою в програмі було представлення комедії „Свекруха". Аматори вивязалися зі своїх роль знаменито. Грали: Ева Брянка, Катерина Камінська, Стефанія Мешко, Андрій Колодій, Вол. Пипюк, Вол. Фартух і Роман Бохно.

Зазначити належить, що кожна жінка при вступі на галю дістала рожевий гвоздик (карнейшен), як символ матери.

По закінченню програми Дня Матери приступлено до заснування відділу Українського Червоного Хреста. Про значіння У. Ч. Х. для визвольних змагань українського народу виголосила реферат п. Анна Гладун з Ню Йорку. По вислуханню реферату одушевлені жінки і дівчата зачали вписуватися в члени. Покищо вписалися 27 членниць, зміж котрих вибрали такий уряд: Катерина Позибанчук, предсідниця; Параня Лаба, заст. предсідниці; Анна Пипюк, секретарка; Стефанія Климань, касієрка; Анна Касич і Марія Касич, організаторки. Місячні збори мають відбуватися останньої неділі в місяці.

В. Г.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Свято Матери.

Молодіж 3-тої сотні Чорноморської Січи в Нюарку щороку з глибокою пошаною святкує День Матери. Цього року молодь теж занялася тим святом і гідно його відсвяткувала дня 10. травня.

Сотенний В. Фейло відкрив святочну програму. У вступному слові він сказав, що нині ціла Америка обходить День Матери, тому і ми, українські сини і доньки, повинні теж склонити нашу голову перед українською Матірю, що не дала тут на чужині пропасти українському імені.

Головний реферат на тему „Українська Мати й Українська Жінка" виголосив о. д-р В. Клодницький. По англійськи, на подібну тему, виголосив реферат п. Іван Геба з Стейплетон, Н. Й. Потім Школа Танцюристів виступила з народніми танками. Панна Н. Залеська віддеклямувала поему про Українську Матір. Найбільшу увагу прикувала до себе маленька донечка Степана Плеція, що відтанцювала сольо один танок, а потім віддеклямувала по українськи поему про матір. Після того маленька декляматорка передала своїй матері китицю квітів.

Цього вечора наша молодь не забула також за дві Українські Матері, а це за матері Біласа і Данилишина в старім краю. О. Клодницький забрав голос у тій справі і переведено збірку на ту ціль, що принесла $14.04. На цю суму зложили, по $1: о. В. Клодницький, В. Ткач і М. Соколовський. По 50 ц.: В. Чуй, Ю. Фурда, М. Басараб, Сойко, І. Ухман, Т. Пристач і В. Дорошенко. Решта дрібними. Жертву переслано через Обєднання для Матерей Біласа і Данилишина.

І. Атаманець.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ДО ХВАЛЬНИХ КОМІТЕТІВ ДОПОМОГИ ПОВЕНЯНАМ.

Просимо всі ті Комітети допомоги потерпілим від повени, що одержали допомогу від українського громадянства через Обєднання, щоб надіслали до Обєднання точний звіт з приводу одержаних ними жертв, як теж подали спис осіб, що одержали допомогу. Це потрібне, щоби була над усею цею акцією громадянська контроля, та щоб опісля не було з того приводу ніяких нарікань чи сумнівів. Звіти просимо слати на адресу:

OBYEDNANYE,
P. O. BOX 122, Hudson Terminal, NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ГЮСТОН, ТЕКСАС.

На народні цілі.

Гром. Дмитро Куріца переслав до Обєднання $12, призначуючи їх на народні цілі в старім краю. Ті гроші зложили: Павло Барабаш і Дмитро Куріца по $3; а Т. Куріца й Д. Модзик по $1.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Сліпому журналістові.

Р. Т. Пристай жертвував $1 журналістові Кушнір - Богушеві.

—o—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Збірка для Матерей Героїв.

Заходом Жіночого Демократичного Клюбу відбулося в нашій місцевости Свято Матери. Після Свята забрав слово гром. П. Щуцький і сказав, що „ми нині зійшлися, щоби вшанувати память матери. Не забуваймо матерей наших героїв, які віддали своїх синів і доньок для добра свого народу. Ми заквітчані нині і щасливі, а вони може не мають платка, щоби обтерти сльози зі свого зболілого лиця". Після цього залику пішли пані Маслій і Чижик поміж присутніх і зібрали $8.30 для Матерей Героїв. Гроші переслано через Обєднання.

П. Щ.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНИ.

Менвіл, Р. Ай. — Сестриці св. Анни справили вечерю, а дохід з неї в сумі $18.80 призначили на потерпілих від повени. Жертвували по $2: І. Задорожний і І. Маленчук; по $1.50: Ю. Бурак і П. Гричух; по $1: С. Шевчук, Н. Совецький, С. Мостецький, І. Топоровський, В. Павлишин, Г. Терешка, П. Черкас, М. Шпак, А. Сороката, Д. Канвал, К. Ковадевська, М. Стойко і Г. Вишинська; по 50 ц.: Й. Гричух, К. Рак, Й. Совецький, К. Тиняк, К. Ланова, М. Садовська, М. Якубів і П. Борозний. Разом зібрано $24, з чого було розходу $5.20, а решту, то є $18.80 вислано до Обєднання.

П. Черкас.

На вечерницях.

— Чи можу просити вас до танцю?

— Алеж ви, пане, зовсім пяний!

— А ви думаєте, як би я був тверезий, то хотів би з вами танцювати!?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Матери.

Заходом відділу Союзу Українок відсвятковано в нашій громаді в неділю, 10. травня б. р., „День Матери".

Свято відкрила пані М. Сеник, голова відділу Союзу Українок, і передала дальше ведення програми місцевому учителеві п. В. Мельничукові. З черги попрошений був до слова о. О. Павляк, який коротенькими словами пояснив значіння свята і тим увів присутніх у святочний настрій. Дальша програма складалася з представлення „В день матери", що його відограли діти тутешньої Рідної Школи, а потім з хорових точок хору „Боян", під орудою п. В. Мельничука.

Діти відограли представлення дуже добре. Вони володіли гарною українською мовою, чим радували серця присутніх родичів. Мова тих дітей повинна бути прикладом для інших дітей, як також наукою для тих батьків, що не хочуть посилати своїх дітей до української школи. Дитина не може навчитися своєї мови лише вдома. Її треба ще посилати до своєї школи.

В цьому представленні діти виводили гаїлки з таким захопленням, що нам старшим радісно було на них дивитися. Ми подивляли той цвіт наш, що так гарно прикладається й учиться всього того, що нам таке дороге і рідне.

Зі старших брали участь в представленні п. М. Путас, що відограв гарно ролю батька, і пані М. Кравчук, що теж гарно відограла ролю мами. До пісень на піяні пригравала п. Т. Кравчук.

Святочний реферат виголосила пані А. Вагнер з Джерзі Сіті, предсідниця головної управи С. У. А. Вона у своїм рефераті згадала про ті безустанні змагання української жінки-матери до кращої долі, яку вона старається виборoти для своєї родини; як теж про ті злидні, що гнуть униз неодну українську матір. Та, не зважаючи на всі перепони, українські матері назагал вивязуються зі своїх материнських обовязків дуже добре. Вачимо на власні очі, що маємо багато свідомих молодих хлопців і дівчат, котрі кладуть добро свого народу на першому місці і працюють для нього з нараженням на прикрости, а навіть утрату свого молодого життя.

При кінці своєї промови бесідниця закликала всіх матерей, щоб і тут, на американській землі, вчили своїх дітей рідної мови, щоби до них по українськи говорили, до української церкви і школи посилали, та загалом дбали про виховання тутешньої молоді в українському дусі.

За таку гарну промову присутні нагородили бесідницю рясними оплесками. Після неї забрав слово учитель В. Мельничук і говорив про вагу української Рідної Школи. Він пояснив способи й методи, якими українська мати в Америці може виховати свою дитину в українському дусі і втримати її при своїм народі.

На кінець хор „Боян" відспівав кілька трудних, але гарних українських пісень, за що нагороджено співаків і співачок рясними оплесками. Після відспівання українського гимну присутні, скріплені морально тим святом, почали розходитися домів.

Управа Відділу Союзу Українок.

—o—

СІЄТЛ, ВАШ.

„Наталка Полтавка" на сцені.

Дня 18. квітня б. р. відбулася в Сієтл вистава оперети Котляревського „Наталка Полтавка". Представлення відограв драматичний кружок з з Ванкувера (Канада). Цей кружок обєднує в собі кращі драматичні і співацькі сили, що пройшли европейські школи. Те представлення вони відограли з великим успіхом. Беручи під увагу їх гру, рухи, дикцію і голоси, можна сказати, що цей кружок обєднує в собі небуденні таланти.

Ролю Наталки відограла з повним артизмом пані С. Н. Пашковська, а ролю Терпелихи пані Е. Козина. Ролю Возьного грав п. Е. Пашковський, а Виборного А. Андріїв. Крім того брали участь Е. Фетисовий і Е. Андріїв.

НАРІКАЮТЬ НА КОМУНІСТИЧНІ ПРИВІЛЕЇ В СОВЄТАХ.

Каблєграма до „Таймса" з Москви каже, що совєтські урядові газети нарікають на неадарність та на привілеї для комуністичних студентів. Пише напр. „Правда", що по школах слідно кращий поступ між некомуністами, ніж між комуністами. І пояснює це газета тим, що комуністичні студенти тратять багато часу на партійні збірання й дебати, а через те рівень їх науки паде. Крім того комуністичні студенти рахують на ріжні полекші і тому не вчаться як слід. З того повстає небезпека, що майбутній комуністичний урядничий стан буде складений із умової мірноти. Щоб до цього не допустити, „Правда" домагається скасування комуністичних привілеїв.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (17)

Хлопці не знали, що недалечко під корчем лев положився на спочинок. Дік по хвилині вагання заговорив: „Злізьмо вниз і вийшукаймо стежку назад до залізничого шляху. Це вже темніє". Але Док потряс головою: „Боюся, що ми можемо знов наскочити на цього старого льва. Він може десь недалеко нас блукає".

Дік на це не відповідав нічого. Оба хлопці застановлялися над тим, якби вийти щасливо з цеї халепи. По хвили Дік закричав: „Я знаю, що робити! Хапаймо за гиляки і перескакуймо з дерева на дерево так, як мій кузин Тарзан. Ходи. Ось туди напрям до залізниці. Дік пустився по гилляці вперед, підшукуючи відповідне місце для дальшого скоку.

Док уважно слідив за Діком і коли він зробив перший скок, Док заговорив: „Хіба це скок?" „Покажи, чи ти вмієш ліпше!" „Ти кузин Тарзана, покажи ти!" „Не горячись так, дай мені змогу розправити кости". Дошкулюючи собі взаїмно, хлопці всетаки робили гарний поступ.

Це вже було стемніло. Хлопці далі продиралися крізь корони дерев, з гиляки на гиляку, все вперед і вперед. Але після півгодинних перегонів вони розгубились і втратили напрямок. Замісць до залізничого шляху, вони запускалися чимраз глибше у нетрі, які враз із заходом сонця набирали чимраз більшої таємничости.